

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. kesäkuuta 2025
(OR. en)

10300/25
ADD 13

Toimielinten välinen asia:
2025/0162(NLE)

AELE 53
CH 19
MI 400

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	13. kesäkuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 309 – LIITE
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi laajan sopimuspaketin tekemisestä kahdenvälisen suhteiden lujittamiseksi, syventämiseksi ja laajentamiseksi Sveitsin valaliiton kanssa

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 309 – LIITE 13.

Liite: COM(2025) 309 – LIITE

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.6.2025
COM(2025) 309 final

ANNEX 13

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

**laajan sopimuspaketin tekemisestä kahdenvälisten suhteiden lujittamiseksi,
syventämiseksi ja laajentamiseksi Sveitsin valaliiton kanssa**

Laajan sopimuspaketin allekirjoittamisesta kahdenvälisten suhteiden lujittamiseksi, syventämiseksi ja laajentamiseksi Sveitsin valaliiton kanssa annetun neuvoston päätöksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut julistukset

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirjaan liitetyt yhteiset julistukset:

YHTEINEN JULISTUS UNIONIN KANSALAISUUDESTA

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyssä sopimuksessa ei ole käsitettä, joka vastaisi Maastrichtin sopimuksella (sittemmin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 9 artiklalla ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 20 artiklan 1 kohdalla) käyttöön otettua unionin kansalaisuuden käsitettä.

Tästä seuraa, että direktiivin 2004/38/EY ottaminen osaksi tätä sopimusta ei vaikuta siihen, miten unionin kansalaisuuden käsitteeseen perustuvan unionin myöhemmän lainsäädännön tai Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön merkityksellisyyttä tämän sopimuksen kannalta arvioidaan ennen sopimuksen allekirjoittamista tai sen jälkeen, ellei tässä sopimuksessa määräytyistä poikkeuksista muuta johdu. Merkityksellisyys määräytyy henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen ja sen institutionaalisen pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

Tämä sopimus ei muodosta oikeusperustaa jäsenvaltioiden ja Sveitsin kansalaisten poliittisille oikeuksille.

YHTEINEN JULISTUS DIREKTIIVIIN 2004/38/EY PERUSTUVIEN OIKEUKSIEN VÄÄRINKÄYTÖN EHKÄISEMISESTÄ JA TORJUMISESTA

Osapuolet vahvistavat yhteisen tavoitteen estää direktiiviin 2004/38/EY¹ perustuvien oikeuksien väärinkäytön ja torjua sitä mainitun direktiivin 35 artiklan mukaisesti, erityisesti sosiaaliavustusta koskevan oikeuden osalta.

YHTEINEN JULISTUS SOSIAALIAVUSTUKSEN EPÄÄMISESTÄ JA OLESKELUN PÄÄTTÄMISESTÄ ENNEN PYSYVÄN OLESKELUOIKEUDEN SAAMISTA

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että unionin ja Sveitsin kansalaiset eivät saisi aiheuttaa kohtuutonta rasitetta Sveitsin ja jäsenvaltioiden sosiaalihuoltojärjestelmille. Tästä syystä osapuolet

- i) voivat oleskelun kolmen ensimmäisen kuukauden aikana evätä oikeuden sosiaaliavustukseen sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät ole työntekijöitä, itsenäisiä ammatinharjoittajia tai henkilöitä, joilla säilyy tällainen asema, ja heidän perheenjäseniltään ilman, että heidän tilannettaan tarkastellaan yksilöllisesti;
- ii) voivat kieltäytyä myöntämästä sosiaaliavustusta työelämän ulkopuolella oleville henkilöille, jotka eivät täytä vaatimusta, jonka mukaan heillä on oltava itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat;

¹ Direktiivi 2004/38/EY (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77), sellaisena kuin sitä sovelletaan sopimuksen liitteen I mukaisesti.

- iii) voivat kieltäytyä myöntämästä sosiaaliavustusta ensimmäistä kertaa työtä hakeville ja henkilöille, jotka eivät säilytä työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan asemaa, ilman, että heidän tilannettaan tarkastellaan yksilöllisesti.

Direktiivin 2004/38/EY¹ 14 ja 15 artiklan mukaan Sveitsi ja jäsenvaltiot voivat karkottaa henkilöt, jotka eivät enää täytä oleskeluoikeuden edellytyksiä, kuten henkilöt, jotka eivät säilytä työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan asemaa ja joilla ei ole oleskeluoikeutta direktiivin muiden säännösten nojalla. Työntekijän aseman säilyttämiseksi muiden kuin sairauden tai tapaturman vuoksi tilapäisesti työkyvyttömien työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien, jotka ovat joutuneet tahtomattaan työttömiksi, on rekisteröidyttävä työnhakijoiksi asianomaiseen työvoimatoimistoon ja täytettävä edellytykset pysyä julkisissa työvoimapalveluissa rekisteröitynä työnhakijana edellyttäen, että nämä edellytykset eivät ole syrjiviä. Tässä yhteydessä vastaanottava valtio voi tapauskohtaisesti ja soveltamalla samoja vaatimuksia omiin kansalaisiinsa ottaa huomioon, tekeekö työnhakija aidosti vilpittömässä mielessä yhteistyötä asianomaisen toimiston kanssa palatakseen työmarkkinoille. Tämän yhteistyön tavoitteena on, että työnhakija löytää työpaikan kohtuullisessa ajassa.

Tätä olisi sovellettava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

¹ Direktiivi 2004/38/EY (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77), sellaisena kuin sitä sovelletaan sopimuksen liitteen I mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS TYÖN VASTAANOTTOA KOSKEVASTA ILMOITUKSESTA

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että Sveitsin dynaaminen yhdenmukaistaminen henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien unionin säädösten kanssa ei saisi rajoittaa sellaisten oikeasuhteisten ja syrjimättömien hallinnollisten velvoitteiden soveltamista, joiden mukaisesti työnantajien on ilmoitettava työn aloittamisesta viranomaisille, kuten työhön liittyvää lyhytaikaista oleskelua koskeva Sveitsin ilmoitusmenettely, jonka tarkoituksena on antaa asianomaisille viranomaisille mahdollisuus suorittaa tehokasta työmarkkinoiden valvontaa.

Tällaiset hallinnolliset velvoitteet eivät saisi vaikuttaa henkilön oleskeluoikeuteen, myöskään pysyvän oleskeluoikeuden saamiseksi.

YHTEINEN JULISTUS TUTKINTOJEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVASTA YLEISSOPIMUKSESTA

Osapuolet toteavat, että kaikki jäsenvaltiot ja Sveitsi ovat korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamisesta Euroopan alueella tehdyn yleissopimuksen sopimuspuolia, ja vahvistavat noudattavansa yleissopimusta, sellaisena kuin se oli voimassa muutospöytäkirjan allekirjoittamispäivänä, tämän sopimuksen täytäntöönpanossa.

YHTEINEN JULISTUS AVOIMISTA TYÖPAIKOISTA

Sveitsin dynaaminen yhdenmukaistaminen EURES-säännösten kanssa ei saisi vaikuttaa kansalliseen lainsäädäntöön, jolla pannaan täytäntöön Sveitsin valtiosäännön 121 a §, jossa säädetään sveitsiläisten työnantajien velvollisuudesta rekisteröidä alueellisissa työvoimatoimistoissa (RAV) sellaisia ammatteja koskevat avoimet työpaikat, joiden työttömyysaste on keskimääräistä korkeampi, ennen kuin avoimet työpaikat julkistetaan ja niitä koskevat tiedot toimitetaan EURES-portaaliin.

YHTEINEN JULISTUS YHTEISISTÄ TAVOITTEISTA, JOTKA KOSKEVAT VAPAUTTA TARJOTA PALVELUJA ENINTÄÄN 90 TYÖPÄIVÄN AJAN JA JOILLA VARMISTETAAN LÄHETETTYJEN TYÖNTEKIJÖIDEN OIKEUDET

Sveitsin ja unionin yhteisenä tavoitteena on tarjota kansalaisilleen ja talouden toimijoilleen tasapuoliset edellytykset palvelujen tarjoamisen vapautteen enintään 90 tosiasiallisen työpäivän ajan kalenterivuodessa (mukaan lukien työntekijöiden lähettäminen) varmistaen samalla kaikilta osin työntekijöiden oikeudet.

Sveitsi ja unioni ovat yhtä mieltä siitä, että oikeasuhteinen ja syrjimätön valvonta on tarpeen, jotta voidaan varmistaa palvelujen tarjoamisen vapaus sekä työntekijöitä suojaavien sääntöjen asianmukainen ja tehokas soveltaminen estämällä väärinkäytökset ja sääntöjen kiertäminen.

YHTEINEN JULISTUS TEHOKKAISTA VALVONTAJÄRJESTELMISTÄ MUKAAN LUKIEN SVEITSIN KAKSINKERTAINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOJÄRJESTELMÄ

Osapuolet toteavat, että Sveitsin ja jäsenvaltioiden käyttöön ottamien valvontajärjestelmien olisi oltava sopivia, tehokkaita ja syrjimättömiä. Kansallisen lainsäädännön mukaisten toimivaltaisten täytäntöönpanoelinten olisi suoritettava alueellaan tehokasta valvontaa varmistaakseen sovellettavien sääntöjen ja määräysten noudattamisen. Vastuu tehokkaasta valvonnasta sen varmistamiseksi, että sovellettavia sääntöjä ja määräyksiä noudatetaan, on nimetyillä viranomaisilla ja muilla asiaankuuluvilla kansallisen lainsäädännön mukaisilla valvonta- ja täytäntöönpanoelimillä, joihin voi kuulua työmarkkinaosapuolia, kuten Sveitsin tapauksessa sen kaksinkertaisen täytäntöönpanojärjestelmän mukaisesti. Tällä järjestelyllä varmistetaan, että näiden viranomaisten ja elinten valvonta- ja seuraamusvaltuuksia kunnioitetaan. Valvonta olisi toteutettava oikeasuhteisesti ja syrjimättömästi ottaen huomioon, että sopimuksessa rajoitetaan palvelujen tarjoamisen vapaus 90 tosiasialliseen työpäivään kalenterivuodessa.

YHTEINEN JULISTUS PERIAATTEESTA ”SAMA PALKKA SAMASTA TYÖSTÄ SAMASSA PAIKASSA” JA OIKEASUHTEISESTA JA ASIANMUKAISESTA LÄHETETTYJEN TYÖNTEKIJÖIDEN SUOJELUTASOSTA

Koska osapuolten yhteisenä tavoitteena on noudattaa periaatetta, jonka mukaan samasta työstä samassa paikassa maksetaan sama palkka, ja koska Sveitsi on soveltanut tätä periaatetta sopimuksen voimaantulosta 1 päivänä kesäkuuta 2002 ja vahvistanut sen täytäntöönpanoa viime vuosina objektiivisen riskianalyysin ja tarkastusten oikeasuhteisuuden perusteella, sekä Sveitsi että unioni voivat taata oikeasuhteisen ja riittävän suojan tason. Niiden tavoitteena on taata palvelujen tarjoamisen vapaus ja varmistaa samalla määräysten oikeudenmukainen ja tehokas täytäntöönpano ja siten estää kaikki väärinkäytökset tai määräysten kiertäminen.

YHTEINEN JULISTUS SVEITSIN OSALLISTUMISESTA EUROOPAN TYÖVIRANOMAISEN TOIMINTAAN

Sveitsin olisi voitava edelleen osallistua Euroopan työviranomaisen hallintoneuvoston kokouksiin ja asioiden käsittelyyn tarkkailijana, sanotun kuitenkin rajoittamatta työjärjestelyjä, jotka työviranomaisen saattaa vahvistaa Sveitsin kanssa asetuksen (EU) 2019/1149¹ 42 artiklan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1149, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan työviranomaisen perustamisesta, asetusten (EY) N:o 883/2004, (EU) N:o 492/2011 ja (EU) 2016/589 muuttamisesta ja päätöksen (EU) 2016/344 kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 21), mukaan lukien mahdolliset myöhemmät muutokset.

YHTEINEN JULISTUS RAJATYÖNTEKIJÖIDEN ILMOITUSLUONTOISESTA REKISTERÖINTIJÄRJESTELMÄSTÄ

Osapuolet sopivat, että jos Sveitsi harkitsee rajatyöntekijöiden rekisteröintiä ilmoittamista varten sopimuksen 7a artiklan mukaisesti, sen olisi käsiteltävä asiaa naapurijäsenvaltioidensa kanssa asiaankuuluvilla kahdenvälisillä foorumeilla. Tällaiset keskustelut eivät saisi johtaa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien rajatyöntekijöiden erilaiseen kohteluun, eivätkä ne saisi vaikuttaa sopimukseen perustuviin rajatyöntekijöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

YHTEINEN JULISTUS KAHDEN EU-SÄÄDÖKSEN SISÄLLYTTÄMISESTÄ SOPIMUKSEN LIITTEeseen I

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että asetus (EU) 2024/2747¹ kuuluu osittain sopimuksen soveltamisalaan. Ne sopivat, että sekakomitea toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen asetus sisällytetään sopimuksen liitteeseen I välittömästi sopimuksen muutospöytäkirjan tultua voimaan. Sen sisällyttämisessä sopimukseen on otettava huomioon asetuksen horisontaalinen luonne ja mahdolliset yhteydet muihin osapuolten välisiin kahdenvälisiin sopimuksiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/2747, annettu 9 päivänä lokakuuta 2024, sisämarkkinoiden hätätilaa ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehyksen perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2679/98 muuttamisesta (sisämarkkinoiden hätätilaa ja häiriönsietokykyä koskeva säädös) (EUVL L, 2024/2747, 8.11.2024).

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että direktiivi (EU) 2024/2841¹ kuuluu sopimuksen soveltamisalaan. Ne sopivat, että sekakomitea toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen direktiivi sisällytetään sopimuksen liitteeseen I välittömästi sopimuksen muutospöytäkirjan tultua voimaan.

EUROOPAN YHTEISÖN JA SVEITSIN VALALIITON LENTOLIIKENNETTÄ KOSKEVAN SOPIMUKSEN VALTIONTUKIPÖYTÄKIRJAAN LIITETTY YHTEINEN JULISTUS

Jos Euroopan komissio myöntää missä tahansa muodossa taloudellista tukea, johon ei sovelleta tämän pöytäkirjan mukaisia valtiontukisääntöjä ja joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjen tuotteiden tuotantoa ja vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan sopimuksen soveltamisalalla, Sveitsi voi pyytää neuvotteluja asian käsittelemiseksi.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/2841, annettu 23 päivänä lokakuuta 2024, eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (EUVL L, 2024/2841, 14.11.2024).

RAUTATEIDEN JA MAANTEIDEN TAVARA- JA HENKILÖLIIKENTEESTÄ TEHDYN
EUROOPAN YHTEISÖN JA SVEITSIN VALALIITON VÄLISEN SOPIMUKSEN
MUUTOSPÖYTÄKIRJAAN LIITETTY YHTEINEN JULISTUS

1. Osapuolet toteavat, että sovellettava EU:n lainsäädäntö mahdollistaa sen, että riippumattomilla kansallisilla kapasiteetin käyttöoikeuden myöntävillä elimillä on toimivalta jakaa reitit syrjimättömällä tavalla.

Osapuolet toteavat, että yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32) mukaan liikenteen hallinta kuuluu edelleen kansallisten rataverkon haltijoiden toimivaltaan.

2. Osapuolet toteavat, että ellei niiden kilpailusäännöistä muuta johdu, sovellettava EU:n lainsäädäntö ei estä kansainvälisiä ryhmittymiä hoitamasta kansainvälisiä palveluja, myöskään sellaisia kansainvälisiä palveluja, joilla osallistutaan säännölliseen aikatauluun perustuvien palvelujen tarjoamiseen,
3. Osapuolet pyrkivät jatkamaan yhteisön ja Sveitsin maaliikennekomitean päätöksessä N:o 2/2019 (EUVL L 13, 17.1.2020, s. 43) säädettyjä siirtymätoimenpiteitä Sveitsin ja Euroopan unionin välisen rautatieliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi kolmen vuoden välein sekakomitean päätösten mukaisesti.

RAUTATEIDEN JA MAANTEIDEN TAVARA- JA HENKILÖLIIKENTEESTÄ TEHDYN
EUROOPAN YHTEISÖN JA SVEITSIN VALALIITON VÄLISEN SOPIMUKSEN
VALTIONTUKIPÖYTÄKIRJAAN LIITETTY YHTEINEN JULISTUS

Jos Euroopan komissio myöntää missä tahansa muodossa taloudellista tukea, johon ei sovelleta tämän pöytäkirjan mukaisia valtiontukisääntöjä ja joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjen tavaroiden tuotantoa ja vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan sopimuksen soveltamisalalla, Sveitsi voi pyytää neuvotteluja asian käsittelemiseksi.

EUROOPAN YHTEISÖN JA SVEITSIN VALALIITON SÄHKÖSOPIMUKSEEN LIITETTY
YHTEINEN JULISTUS

Jos Euroopan komissio myöntää missä tahansa muodossa taloudellista tukea, johon ei sovelleta tämän Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen sähkösopimuksen mukaisia valtiontukisääntöjä ja joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjen tavaroiden tuotantoa ja vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan sopimuksen soveltamisalalla, Sveitsi voi pyytää neuvotteluja asian käsittelemiseksi.

Laajan sopimuspaketin tekemisestä kahdenvälisten suhteiden lujittamiseksi, syventämiseksi ja laajentamiseksi Sveitsin valaliiton kanssa annetun neuvoston päätöksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut julistukset

SVEITSIN JULISTUS ITSENÄISTEN AMMATINHARJOITTAJIEN OSALTA
TOTEUTETTAVISTA TOIMENPITEISTÄ TYÖHÖN LIITTYVÄÄ LYHYTAIKAISTA
OLESKELUA KOSKEVAN ILMOITUSMENETTELYN YHTEYDESSÄ

Sveitsi ilmoittaa, että se toteuttaa tarvittaessa toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että itsenäiset ammatinharjoittajat eivät kierrä näitä sääntöjä, ottaen huomioon sopimuksen liitteessä I kuvatut työntekijöiden lähettämistä koskevat ratkaisut ja työn vastaanottoa koskevasta ilmoituksesta annetun yhteisen julistuksen.

Terveysasioita koskevaan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen liitetty
julistus

SVEITSIN VALALIITON JULISTUS INSTITUTIONAALISTEN OSATEKIJÖIDEN
SISÄLLYTTÄMISESTÄ SOVELTUVIN OSIN TERVEYSASIOITA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN

Sveitsin valaliitto ilmoittaa, että sellaisiin sisämarkkinoiden aloihin, joihin Sveitsi osallistuu, liittyvien sopimusten yhteiset institutionaaliset osatekijät sisällytetään tähän sopimukseen vastaavasti vain siksi, että se on sopimuksen mukaisen yhteistyön toiminnan osalta tarpeen. Tämä ei muodosta ennakkotapausta sellaisten tulevien sopimusten kannalta, jotka eivät liity sellaisiin sisämarkkinoiden aloihin, joihin Sveitsi osallistuu.
